

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

Aan de Voorzitter van de LOSR
De heer E. van der Burg
Koningin Wilhelminalaan 3
3527 LA Utrecht

3527 LA3

**Directie Participatie &
Decentrale Voorzieningen**
Afdeling Generieke
Participatievoorzieningen

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
Parnassusplein 5
T 070 333 44 44
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie
2020-0000076755

Datum 15-06-2020
Betreft Reactie op uw rapport Invordering uit balans

Uw referentie
UIT.20.02858

Geachte heer Van der Burg,

Op 30 januari jl. hebben de minister voor Rechtsbescherming en ik uw rapport 'Invordering uit balans' ontvangen, waarvoor onze dank. Mede namens de minister voor Rechtsbescherming doe ik u hierbij een reactie op het rapport toekomen. Conform het verzoek van de commissie voor SZW ontvangt de Tweede Kamer een afschrift van deze brief.

In het rapport geeft u aan dat de inning van vorderingen over het algemeen goed gaat, maar dat er uitschieters zijn waarbij kosten die op verschillende momenten worden opgevoerd niet in balans lijken te zijn met de oorspronkelijke vordering.

Met een groot aantal maatregelen uit het Actieplan Brede Schuldenaanpak wil het kabinet de schuldenproblematiek terugdringen. De maatregelen zijn in de eerste plaats gericht op het voorkomen dat problematische schulden ontstaan. Als mensen toch schulden krijgen moeten zij snel en effectief geholpen worden. En mensen met schulden moeten kunnen rekenen op een zorgvuldige en maatschappelijk verantwoorde incasso, met oog voor de persoonlijke omstandigheden van de schuldenaar. Het kabinet zoekt daarbij naar een balans tussen de belangen van de schuldenaar en de belangen van de schuldeiser en heeft ook oog voor het maatschappelijk belang.

Juist in de huidige crisissituatie is een zorgvuldige incasso van groot belang om de gevolgen van de crisis voor kwetsbare mensen zoveel mogelijk te beperken en te voorkomen dat financiële problemen ontstaan of erger worden. Ook de Landelijke Armoedecoalitie heeft daartoe opgeroepen. Het kabinet ondersteunt deze oproep.¹ Onder meer grote private en publieke schuldeisers, gerechtsdeurwaarders en incassodienstverleners hebben een verantwoordelijkheid om te voorkomen dat mensen door de coronacrisis meer dan nodig in de financiële problemen raken. Tegelijkertijd is het juist in deze tijd van belang dat bedrijven betaald worden voor hun diensten en erop kunnen vertrouwen dat zij nog middelen hebben om die betaling op te eisen.

Daarom houd ik rekening met de belangen van zowel schuldeisers als schuldenaren. De invordering van schulden moet wel mogelijk blijven zonder dat dit leidt tot onnodige extra kosten voor schuldenaren.

¹ Kamerstukken II 2019-2020, 24 515 nr. 527

De maatregelen die nu worden genomen om de gevolgen van de coronacrisis op te vangen zijn in principe van tijdelijke aard. De minister voor Rechtsbescherming en ik zullen de komende tijd samen met diverse partijen uit het veld bezien hoe maatregelen geleidelijk aan kunnen worden afgebouwd.

Directie Participatie & Decentrale Voorzieningen
Afdeling Generieke Participatievoorzieningen

Datum
15-06-2020

Hieronder reageer ik op de afzonderlijke aanbevelingen.

Aanbeveling 1

De 14-dagenbrief omvat tevens een aanbod voor een betalingsregeling. Wanneer de vordering in z'n geheel binnen 14 dagen na ontvangst van de aanmaning is voldaan zijn er geen incassokosten verschuldigd. Na het verstrijken van deze termijn zijn er wel incassokosten verschuldigd. De schuldeiser bekijkt op verzoek van de schuldenaar of er een haalbare regeling kan worden getroffen.

Onze referentie
2020-0000076755

Reactie

Op dit moment laten wij onderzoeken welke belemmeringen er zijn om tot een betalingsregeling te komen en hoe het treffen van betalingsregelingen gestimuleerd kan worden, voordat schuldeisers naar de rechter gaan. De uitkomsten van dit onderzoek worden rond de zomer van 2020 verwacht.

Aanbeveling 2

Neem op het moment dat een schuldenaar toegelaten wordt tot de minnelijke schuldregeling of de WSNP alleen de oorspronkelijk vordering of boete mee in de verdeling van de boedel. Mocht de boedel meer bedragen dan wordt het restant naar rato verdeeld over de extra verhogingen en kosten.

Reactie

De aanbeveling dat alleen de oorspronkelijke vordering mee gaat in de verdeling houdt in dat voor alle incassokosten – verhogingen of extra boetes – kwijtschelding wordt verleend. Ik zie hiervoor geen rechtvaardiging. Een minnelijke schuldregeling of een WSNP-traject duren doorgaans drie jaar en eindigen met een schone lei. Vaak zal de schuldenaar niet de hele schuld hebben afgelost aan het einde van die periode, maar alleen datgene van de hoofdvordering en/of de bijkomende kosten waartoe hij in staat was. Vanuit dat perspectief zal het kwijtschelden van de extra kosten niet bijdragen aan een betere balans tussen de initiële vordering en de kosten.

Aanbeveling 3

Schrap de btw-opslag voor incassokosten (art. 3 lid 2 Bik) en de btw-opslag voor de tarieven voor ambtshandelingen (art. 10 Btag).

Aanbeveling 4

Mocht aanbeveling 3 niet worden overgenomen, zorg er dan voor dat de btw-opslag voor incassokosten en de btw-opslag voor de tarieven voor ambtshandelingen alleen van toepassing is wanneer de oorspronkelijke schuldeiser niet btw-plichtig is.

Reactie

Bij brief van 8 februari 2019 heeft de minister voor Rechtsbescherming aangegeven op welke wijze hij de incassokostenregeling wil aanpassen. Daarnaast heeft de minister voor Rechtsbescherming in zijn reactie op het rapport van de Commissie herijking ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders (hierna: de

commissie-herijking tarieven)² voorstellen gedaan die bij moeten dragen aan een eerlijker stelsel rondom de financiering van gerechtsdeurwaarders. Uitgangspunt voor beide trajecten is dat mensen door kosten van incasso en gerechtsdeurwaarders niet verder in de financiële problemen komen. Tegelijkertijd onderkent het kabinet dat een incassoprocedure en de inzet van een gerechtsdeurwaarder kosten met zich mee brengen. Daar moet een redelijke vergoeding tegenover staan, waarbij voorkomen moet worden dat schuldenaren onnodig worden geconfronteerd met kosten. In dat licht zullen bij het verder uitwerken van de wetgeving rondom incassodienstverlening en de genoemde beleidsreactie de aangestipte punten rondom de btw-opslag worden betrokken.

Directie Participatie & Decentrale Voorzieningen
Afdeling Generieke Participatievoorzieningen

Datum
15-06-2020

Onze referentie
2020-0000076755

Aanbeveling 5

Wanneer een natuurlijk persoon de gedaagde partij is zou het lage tarief voor griffierechten moeten gelden.

Reactie

De aanbeveling om bij de heffing van griffierechten te kijken naar de hoedanigheid van de gedaagde zal de minister voor Rechtsbescherming niet overnemen. Ik begrijp dat de LOSR er een oplossing voor zoekt, dat als een rechtspersoon een rechtszaak start tegen een natuurlijke persoon en de rechtspersoon de zaak wint, de natuurlijke persoon wordt veroordeeld tot het vergoeden van de hogere griffierechten die de eiser als rechtspersoon heeft moeten betalen. Het voorstel om bij heffing van griffierechten te kijken naar de hoedanigheid van de gedaagde doet echter afbreuk aan de bedoeling van het griffierecht om de eiser een afweging te laten maken of hij de zaak aan de rechter wil voorleggen. De minister voor Rechtsbescherming heeft het voorstel gedaan om de griffierechtstarieven voor de lagere vorderingen te verlagen en de tarieven voor rechtspersonen en natuurlijke personen in die categorieën dichter bij elkaar te brengen. Zo wordt langs andere weg tegemoetgekomen aan het bezwaar dat de natuurlijke persoon na verlies van een zaak tegen een rechtspersoon diens hogere griffierecht moet vergoeden. Hiervoor wordt door de minister voor Rechtsbescherming een wetsvoorstel voorbereid.

Aanbeveling 6

De vaste tarieven geregeld in het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders moeten ook voor de opdrachtgever gaan gelden. Wanneer de schuldenaar geen verhaal biedt vergoedt de opdrachtgever de gemaakte kosten van de deurwaarder.

Reactie

In onder meer de reactie op het rapport van de commissie-herijking tarieven is ingegaan op de belangrijke positie van de gerechtsdeurwaarder binnen het stelsel van de inning en incasso van vorderingen. Een gerechtsdeurwaarder moet daarbij niet alleen de belangen dienen van zijn opdrachtgever, maar ook die van de schuldenaar binnen een stelsel dat uitgaat van marktwerking in de relatie tussen de opdrachtgever en gerechtsdeurwaarder. In de brief van 4 februari jongstleden heeft de minister voor Rechtsbescherming een aantal negatieve aspecten benoemd van de marktwerking.³ Door concurrentiedruk voelt de gerechtsdeurwaarder zich mogelijk meer genoodzaakt zelf een incassorisico te dragen in plaats van dat dit risico (mede) ligt bij opdrachtgevers. De correctie

² Kamerstukken II 2019/20, 29279, nr. 574.

³ Kamerstukken II 2019/20, 29279, nr. 574, blz. 3.

hierop vindt plaats in lijn met de voorstellen van de commissie-herijking tarieven voor een eenmalige verhoging van de tarieven in het Besluit tarieven ambtshandelingen gerechtsdeurwaarders (Btag) en de regulering van de prijsafspraken. Dit moet op een dusdanige manier worden vormgegeven dat marktwerking de beroepsgroep prikkelt hun unieke ambtelijke sleutelrol in het rechtsbestel zorgvuldig, doelmatig en effectief te vervullen. Verhoging van de tarieven (door middel van een eenmalige herijking) en het verbod van vormen van prijsafspraken moet oneigenlijk gebruik van ambtshandelingen tegengaan en zal bijdragen aan de borging van de onafhankelijke positie van de gerechtsdeurwaarder.

Directie Participatie & Decentrale Voorzieningen
Afdeling Generieke Participatievoorzieningen

Datum
15-06-2020

Onze referentie
2020-0000076755

Aanbeveling 7

Zorg bij problematische schulden voor een coördinerend deurwaarder. Deze deurwaarder is verantwoordelijk voor inning en verdeling ten behoeve van alle schuldeisers. Door coördinatie kunnen de ambtshandelingen effectief en efficiënt ingezet worden. De coördinerend deurwaarder beschikt over voldoende informatie om erop toe te kunnen zien dat er maximaal geïnd wordt. Het betreft een lokale deurwaarder die zo nodig afstemt met de plaatselijke (schuld)hulpverlening.

Reactie

Met deze aanbeveling wordt opgeroepen tot meer coördinatie bij de invordering van schulden. Ook het kabinet heeft hier aandacht voor. De Clustering Rijksincasso is daar een voorbeeld van. De gerechtsdeurwaarderstrajecten van CAK, DUO, RVO en straks UWV zijn nu geclusterd. Dit betekent dat vorderingen van deze organisaties ten aanzien van dezelfde schuldenaar door één gerechtsdeurwaarder worden behandeld. Van de gerechtsdeurwaarder wordt daarbij verwacht dat hij of zij rekening houdt met mensen die de vorderingen niet (in één keer) kunnen betalen. De deelnemende overheidsorganisaties streven daarmee naar een gezamenlijke aanpak waarbij onnodige ophoging van schulden wordt voorkomen. Doorverwijzing of afstemming met schuldhulpverlening kan daar onderdeel van uitmaken.

Ook noem ik de coördinerend deurwaarder die in de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet⁴ is geïntroduceerd. De coördinerend deurwaarder stelt de beslagvrije voet vast, is aanspreekpunt bij vragen over de beslagvrije voet en draagt – zo nodig – zorg voor de verdeling van de opbrengst van het beslag.

Aanbeveling 8

Bij de debiteur mogen niet meer kosten voor ambtshandelingen in rekening worden gebracht dan de hoogte vordering bedraagt na betekening van het vonnis. Het gaat dan dus om de hoofdvordering verhoogd met de kosten van de incassofase, de kosten van de procedure en de kosten betekening.

Reactie

Zoals de sociaal raadslieden terecht opmerken, is uitgangspunt dat wie iets koopt daarvoor moet betalen. Wie vervolgens niet op tijd betaalt, kan met extra kosten worden geconfronteerd. Ik ben het met de sociaal raadslieden eens dat daar op zich niets mis mee is, want invordering van geld vergt administratie en kost dus geld. Uiteraard schrik ik net als de sociaal raadslieden van de torenhoge rekeningen die kunnen ontstaan bij niet- of niet-tijdige betaling, zeker waar het gaat om relatief kleine vorderingen. Daarom zet ik mij in voor een zo eerlijk mogelijke incassopraktijk, die start met een minnelijke fase. De minister voor

⁴ Stb. 2017, 110.

Rechtsbescherming heeft een wetsvoorstel in voorbereiding dat de kwaliteit van de incassodienstverlening moet vergroten. Onderdeel daarvan is de aanpassing van de incassokostenregeling. Dat zijn weliswaar niet de executiekosten waarop LOSR bij deze aanbeveling doelt, maar wel relevant om te noemen. De incassopraktijk start immers daar al. Ik onderschrijf dat terughoudendheid dient te worden betracht bij verdere executiemaatregelen als blijkt dat de schuldenaar niet in staat is de vordering te voldoen. Ik wil echter niet zover gaan dat de schuldeiser in geval van relatief kleine vorderingen geen dwangmiddelen meer ter beschikking heeft. Dit werkt betalingsonwil bij schuldenaren in de hand die prima in staat zijn om de vordering te betalen en misschien willens en wetens de vordering hebben laten oplopen. Een gerechtsdeurwaarder is er juist voor om dat vanuit zijn informatiepositie goed te kunnen beoordelen. Dat laat onverlet dat de minister voor Rechtsbescherming, zoals hiervoor in antwoord op aanbeveling 6 al is aangegeven, in vervolg op het rapport van de commissie-herijking tarieven, beziet hoe de onafhankelijke positie van de gerechtsdeurwaarder kan worden geborgd. Dit alles mede in het licht en ten behoeve van de, soms kwetsbare, schuldenaar om de incasso zo eerlijk mogelijk vorm te geven.

Tot slot

Ik vind het belangrijk om signalen uit het veld te blijven ontvangen over de werking van en mogelijke knelpunten in het stelsel van de inning en incasso van vorderingen. Voor mij blijft het uitgangspunt dat vorderingen moeten worden voldaan. Dit moet wel maatschappelijk verantwoord en op een transparante manier plaatsvinden, waarbij zo nodig aandacht is voor de persoonlijke omstandigheden van de betrokkene. De maatregelen die hiervoor zijn getroffen en nog verder worden uitgewerkt in het kader van de Brede Schuldenaanpak bieden hiervoor een goede basis.

Met vriendelijke groet,
de Staatssecretaris van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

T. van Ark

**Directie Participatie &
Decentrale Voorzieningen**
Afdeling Generieke
Participatievoorzieningen

Datum
15-06-2020

Onze referentie
2020-000076755